

Warszawa, 13 października 2008 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-580790-X/08/AA

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pani
JOLANTA FEDAK

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Szanowna Pani Minister

W lutym bieżącego roku Rzecznik Praw Obywatelskich wystąpił do Minister Zdrowia w sprawie doprecyzowania przepisów odnoszących się do pobierania przez lekarzy ubezpieczenia zdrowotnego opłat od pacjentów za wystawienie zaświadczenia o stanie zdrowia dla celów świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Jak wynikało z listów obywateli kierowanych do Rzecznika, obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa budzą wątpliwości w praktyce, i to nie tylko lekarzy ubezpieczenia zdrowotnego, do których zwracają się ubezpieczeni o wystawienie zaświadczenia o stanie zdrowia dla celów świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Rozbieże stanowiska w sprawie pobierania opłat za wystawienie omawianego zaświadczenia lekarskiego prezentowały również zainteresowane organy publiczne, a mianowicie Narodowy Fundusz Zdrowia i Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Rzecznik Praw Obywatelskich z zadowoleniem przyjął stanowisko Minister Zdrowia w tej sprawie, sprowadzające się do uznania, że art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135 ze zm.), „wyraźnie wskazuje podmiot finansujący czynności podjęte przez lekarza, jak i cel, dla którego czynności te lekarz podejmuje”, a „osoba zainteresowana, która będzie dysponowała skierowaniem od organu rentowego może liczyć na bezpłatność podjętych przez lekarza czynności, jeżeli są dokonywane na potrzeby orzekania o niezdolności do pracy dla celów rentowych lub ustalania uprawnień w ramach ubezpieczenia społecznego. Podmiot nie ma zatem podstawy prawnej do żądania od osoby skierowanej przez organ rentowy na badania czy też ubiegającej się tylko o wydanie zaświadczenia lub orzeczenia, uiszczenia jakiegokolwiek opłaty za czynności podjęte w ramach art. 16 ust. 4 ustawy”.

Z uwagi na wątpliwości co do treści powołanego stanowiska Minister Zdrowia w kontekście wcześniej prezentowanej opinii resortu zdrowia w tej materii z 2006 r. oraz praktyki w tym zakresie, Rzecznik Praw Obywatelskich ponowił wystąpienie do Minister Zdrowia. W odpowiedzi z dnia 16 września br. - w części dotyczącej podmiotu obowiązane do pokrywania kosztów badania, wydawania zaświadczeń lub orzeczeń dla celów rentowych lub ustalania uprawnień w ramach ubezpieczeń społecznych - Minister Zdrowia ponownie podkreśliła, że „ustawodawca w art. 16 ust. 4 ustawy [o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych] jednoznacznie wskazuje, że jest to podmiot zlecający podjęcie przedmiotowych czynności - w przypadku spraw związanych z uzyskaniem prawa do świadczeń rentowych - podmiotem, którego ww. przepis dotyczy jest organ rentowy”. Zdaniem Minister Zdrowia, „fakt, że organ rentowy żąda zaświadczenia o stanie zdrowia już w momencie składania przez zainteresowanego wniosku o przyznanie świadczenia, a więc bez stosownego zlecenia, stanowi obejście przepisu art. 16 ust. 4 ustawy”. Jednakże „z uwagi na to, że procedura składania do organu rentowego odpowiedniej dokumentacji (w tym zaświadczenia o stanie zdrowia) przez osoby ubiegające się o świadczenia rentowe nie jest związana z instytucją ubezpieczenia zdrowotnego lecz należy do instytucji ubezpieczenia społecznego, Minister Zdrowia nie ma kompetencji do ingerowania w sposób postępowania organów rentowych lub zmiany przepisów z zakresu ubezpieczenia społecznego”.

W związku z powyższym na podstawie art. 16 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (jt. Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o spowodowanie zbadania omawianej sprawy i usunięcia występujących nieprawidłowości oraz o rozważenie możliwości doprecyzowania odnośnych przepisów, w taki sposób, aby nie budziły one wątpliwości w praktyce. Na tę okoliczność załączam kopie korespondencji z resortem zdrowia. Proszę jednocześnie o rozważenie możliwości przygotowania i przekazania zainteresowanym instytucjom (w szczególności Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz Narodowemu Funduszowi Zdrowia) stanowiska Pani Minister w sprawie stosowania przepisów obowiązujących w omawianej materii.

Zobowiązany będę za przekazanie informacji w powyższej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich